

Bestaande tools worden verrijkt met BI-functionaliteit

Microsoft's BI trein dendert door

Jos van Dongen

Alweer de tweede editie van Microsoft's BI Summit vond eind 2008 plaats in Seattle, de thuisbasis van de software-gigant. Maar liefst drie dagen waren gevuld met keynotes, productdemo's, 'lab' sessies, klant-cases en interactieve 'chalk talks', dus een prima gelegenheid om uit te vinden waar Microsoft momenteel staat op BI-gebied.

Zoals gebruikelijk op dit soort conferenties waren er ook enkele nieuwe aankondigingen, de eerste op het gebied van desktop-analyse, de tweede op het gebied van analytische databases. Beide producten worden echter pas in de eerste helft van 2010 op de markt verwacht. Vertaald naar de Microsoft-praktijk van het afgelopen decennium betekent dit op zijn vroegst Q3 en er moet nog maar afgewacht worden welke onderdelen van de gedemonstreerde producten daadwerkelijk de productieversie gaan halen.

Toch was het blijkbaar belangrijk om nu al deze producten aan te kondigen, en als we kijken naar de marktontwikkelingen is ook duidelijk waarom. In de desktop BI- en analysemarkt is QlikTech met QlikView al een tijdje de snelstgroeiende leverancier en ook Lyzasoft trekt met Lyza steeds meer aandacht. Daarnaast maakt ook de markt voor datawarehouse appliances nog steeds een spectaculaire groei door. Op beide fronten had Microsoft tot nu toe te weinig te bieden en begon het blijkbaar last te krijgen van het feit dat organisaties kozen voor alternatieve oplossingen. Door de vroege aankondigingen hoopt Microsoft organisaties te bewegen om hetzij voor Microsoft te kiezen als BI-platform, omdat nu duidelijk is dat ontbrekende componenten alsnog zullen worden ingevuld, hetzij investeringen in bijvoorbeeld een DWH appliance uit te stellen tot er een oplossing uit Redmond beschikbaar komt. Briljante marketing, dat wel, maar of 'de markt' hiervoor gevoelig is zullen we nog moeten afwachten.

Nieuws?

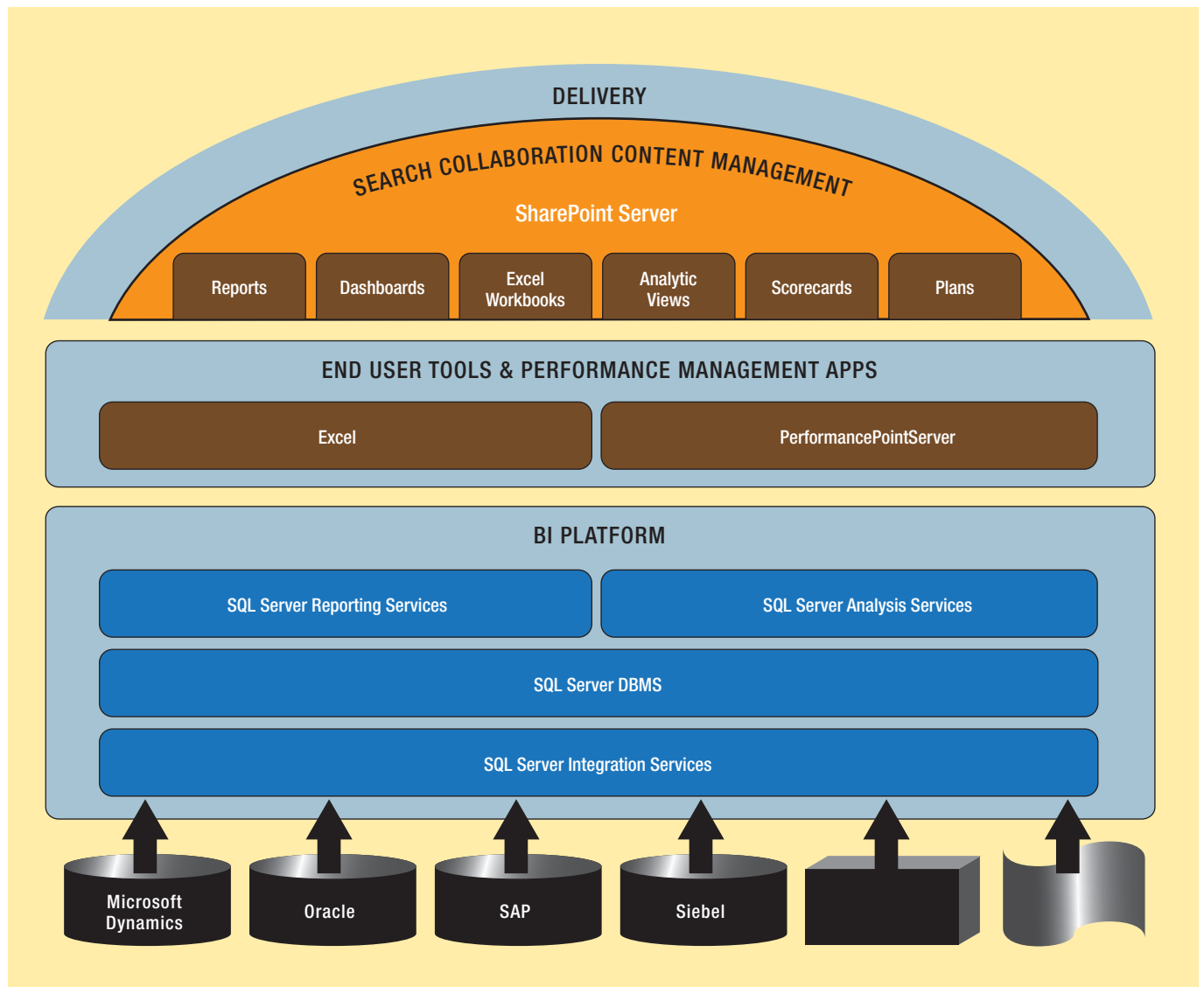
De belangrijkste conclusie van het evenement was dat er naast de vroege aankondigingen weinig productnieuws was, tenminste niet voor de mensen die de ontwikkelingen op BI-gebied bij Microsoft enigszins bijhouden. Performance Point Server, de grote trekker op de vorige BI summit is alweer een tijdje op de

markt en dit geldt ook voor de overige pilaren in Microsoft's BI-aanbod zoals Office 2007 en SQL Server 2008. En eigenlijk is dat ook wel eens een keer goed. Dit biedt de markt de gelegenheid om te investeren in het toepassen van de producten, in plaats van continu bezig te zijn met het incorporeren van alweer nieuwe versies met nog meer toeters en bellen en uiteraard de nodige bugs. Het toont ook aan dat de keuze die Microsoft enige jaren geleden gemaakt heeft zo slecht nog niet was: eerst een robuust en schaalbaar platform ontwikkelen met beperkte functionaliteit en vervolgens incrementeel op dit fundament nieuwe functies en verbeteringen uitbrengen. Dit zien we vooral terug in producten als Reporting en Integration Services waarvan de eerste versies (respectievelijk 2000 en 2005) nog enigszins rudimentair aandedden, maar in de huidige 2008 versies functioneel gezien de vergelijking met soortgelijke concurrerende producten glansrijk kunnen doorstaan.

Microsoft is naast Oracle de enige die de gehele 'stack' met producten uit eigen stal kan invullen

Ander ontbrekend nieuws op BI-gebied heeft te maken met alles wat onder het kopje 'unstructured data' geschaard kan worden. Zaken als text mining, web scraping, sentiment-analyse en intelligent search zijn wel genoemd onder het kopje 'BI is more than numbers', maar de ontwikkelaars die hieraan werkten zijn verplaatst naar het team dat zich bezighoudt met adCenter om de concurrentieslag met Google AdWords aan te gaan. De BI-mensen van Microsoft hopen echter dat op enig moment de ontwikkelde tools ingebed kunnen worden in de BI-portfolio, dus dat is alvast een aankondiging die u op één van de komende BI summits kunt verwachten.

Wat er absoluut uitsprong was de 'coolest BI demo ever'. Deze bestond uit een demonstratie van de mogelijkheden van Microsoft Surface, het bureauformaat *touch screen* met een erg hoog gadget-gehalte. Denk aan iPhone meets Minority Report meets BI. Dus als u wilt zien hoe BI er in de (nabije) toekomst uit zou kunnen zien, ga dan naar www.youtube.com/watch?v=MAbtc_PZOjs en 'be amazed'.

Afbeelding 1: Microsoft BI-platform.

Excel, Excel, Excel

Voor wie het nog niet doorhad: de hoeksteen van Microsoft's BI-toolset is Excel of, om met de woorden van Principal Program Manager Lead Donald Farmer te spreken: "Everybody is talking about integrating with Excel, we're talking about Excel". De eerste grote aankondiging was dan ook 'project Gemini', een Excel Add-In waarmee eindgebruikers zelf gegevens uit verschillende bronnen kunnen combineren en analyseren, zonder dat hiervoor diepgaande ICT-kennis noodzakelijk is. De kern van Gemini wordt gevormd door een column based in-memory analytische desktop database, waarmee honderden miljoenen rijen aan data lokaal gemanipuleerd en geanalyseerd kunnen worden. Door toepassing van gepatenteerde compressie-algoritmen is men in staat om 100 miljoen records in 1 GB geheugen op te slaan. De 'ooh' en 'aah' uitroepen waren dan ook niet van de lucht toen tijdens de demo deze 100 miljoen records zonder enige merkbare vertraging gesorteerd en gefilterd werden. De aanvullende componenten om met deze database te

werken bestaan uit de al bekende Excel data tools aangevuld met import- en modelleerhulpmiddelen. Excel in zijn huidige vorm kan al gebruikt worden als datamining front-end en is, hoewel hier veel betere oplossingen voor beschikbaar zijn, nog steeds de meest gebruikte budgetting- en planning-tool ter wereld. Voor de toekomst kunnen we volgens Farmer dan ook nog meer functionaliteit gericht op BI-toepassingen verwachten en zullen de XLS-modellen steeds rijker gaan worden. Voorlopig zijn we dus nog niet verlost van de 'Excel hell' en zullen we als BI-professionals met lede ogen de verdere verspreiding van het verschijnsel 'Spreadmarts' moeten aanschouwen, in elk geval totdat ook aan de (SharePoint) beheerkant middelen beschikbaar komen om een en ander in goede banen te leiden.

Platform

Bij Microsoft wordt liefkozend over de 'BI-Burger' gesproken als het architectuurplaatje in afbeelding 1 tevoorschijn wordt getoverd. Op zich is dit geen schokkend plaatje, omdat elke

BI-leverancier een dergelijk schema op de site heeft staan met min of meer dezelfde indeling en componenten. Microsoft is naast Oracle echter de enige die de gehele 'stack' met producten uit eigen stal in kan vullen. SAP/BO heeft geen eigen database in huis (tenzij u natuurlijk SapDB meetelt maar daar zou ik geen datawarehouse mee gaan bouwen) en IBM/Cognos ontbeert een ERP-oplossing. En hoewel een (groot) deel van de architectuur wordt ingevuld door ooit aangekochte producten, maken deze inmiddels al dermate lang deel uit van de Microsoft-stal dat de meeste integratieproblemen al lang verholpen zijn.

Zoals al in de inleiding beschreven zal het 'BI Platform' deel dat bestaat uit SQL Server en alle daartoe behorende onderdelen binnen afzienbare tijd worden uitgebreid met een oplossing voor grootschalige datawarehouses. Vooralsnog is dit project 'Madison' gedoopt en tijdens de BI summit werd een voorproefje gegeven van een 150 Terabyte SQL Server database, draaiend op een 24 node MPP cluster waarmee een zeer acceptabele query performance werd behaald. Maar goed, een enkele gebruiker die drie of vier query's afvuurt, waarvoor het platform optimaal is getuned, is iets anders dan honderden concurrent users en een mixed workload van operationele en analytische vragen. Wat wel duidelijk is, is het feit dat de aankoop van DATAlegro vooral is gedreven door marketing en niet zozeer door de innovatieve technologie die hiermee binnen bereik kwam. Het enige onderdeel van DATAlegro dat na het strippen van de Linux- en Ingres-onderdelen is overgebleven is de 'control node' die zorgt voor de distributie en het parallel verwerken van query's, een stuk software dat Microsoft best zelf had kunnen ontwikkelen, maar waarmee waarschijnlijk een stuk minder persaandacht zou zijn gegenereerd.

Wat wellicht enige verbazing wekt is het noemen van Excel en Performance Point Server als enige 'End User and Performance Management Tools'. De verbazing wordt veroorzaakt door het ontbreken van Report Builder, de reporting tool die wordt gepositioneerd voor eindgebruikers, maar blijkbaar nog geen plaatsje heeft gekregen in de BI stack. Ook tijdens de conferentie was er maar minimale aandacht voor deze tool die in SQL 2008 toch een flinke opknopbeurt heeft gekregen en inmiddels als versie 2.0 door het leven gaat. Microsoft ziet reporting blijkbaar toch nog steeds als een ICT- of back-office activiteit, en niet iets dat in de handen van eindgebruikers thuishoort. Dat dit echter gaat veranderen staat buiten kijf: in de komende SQL Server 'Kilimanjaro' versie is er naast Gemini een prominente plek ingeruimd voor 'Self Service Reporting'. De eerste plaatjes laten een gedeelde bibliotheek met componenten zien waarmee eindgebruikers op simpele wijze hun eigen overzichten samen kunnen stellen, door Microsoft aangeduid met 'People Ready BI'. De 'bovenkant' van het BI-platform wordt gevormd door Microsoft's nieuwste *cash cow*: SharePoint Server. SharePoint wordt momenteel bij veel organisaties ingevoerd als Enterprise Content Management- en Document Management-platform,

maar fungeert ook als user portal voor alles wat met BI te maken heeft. De naam 'Gemini' in het gelijknamige project heeft dan ook een letterlijke betekenis: de twee-eenheid die door Excel (services) en SharePoint wordt gevormd. SharePoint wordt dan ook de oplossing waarmee alle door individuele gebruikers ingebrachte Gemini/Excel databases kunnen worden beheerd en gepubliceerd. Ook de demo van deze beheerlaag zag er indrukwekkend uit, maar de architect achter het geheel gaf desgevraagd wel toe dat alles speciaal voor deze demo was geprogrammeerd en dat er nog niets van het getoonde standaard beschikbaar is op dit moment. Het is maar dat u het weet.

Conclusie

De titel van dit artikel geeft het al aan: de Microsoft BI trein dendert vrolijk door en Microsoft is er zeer op gebrand ook op dit gebied de leidende speler te zijn, in elk geval als het gaat om aantallen gebruikers en licenties. De gekozen aanpak is bijzonder slim: Windows, Office en SQL Server maken vaak al onderdeel uit van de productportfolio in een organisatie en in plaats van nieuwe BI-oplossingen te ontwikkelen worden de bestaande tools verrijkt met BI-functionaliteit. Ook SharePoint is bezig met een gestage opmars dus wat is dan logischer dan de volgende stap te zetten en ook op BI-gebied voor Microsoft te kiezen? Welnu, als u nog niet zover bent is het misschien slim om even goed te rekenen en alle benodigde server en client access licenses voor een implementatie van Microsoft BI op een rijtje te zetten. Wat u dan zult ontdekken is het feit dat (afhankelijk van het aantal gebruikers) de licentiekosten per gebruiker vergelijkbaar zijn met die van alle andere grote BI-aanbieders en ergens tussen de 750 en 1.500 euro liggen. Alleen op basis van een lage aanschafprijs voor Microsoft BI kiezen is dan ook de verkeerde reden: die zal eerder in platformintegratie, standaardisatie en de veronderstelde lagere beheerkosten liggen. Office, SQL Server, Performance Point Server en SharePoint blijven echter afzonderlijke projecten van ontwikkel-teams met eigen roadmaps en release cycles; dus of u deze voordelen ook daadwerkelijk behaalt hangt er maar vanaf. Vaak zult u een nieuwe versie van het ene product nog niet kunnen implementeren omdat dit nog niet goed werkt met een ander product, maar dit geldt uiteraard voor meer leveranciers met een dergelijk breed BI-aanbod. In elk geval hoort Microsoft steeds vaker bij de laatste twee of drie leveranciers op de shortlist in BI-selectie-trajecten, en gezien de volwassenheid van het aanbod, de beschikbare referenties, de niet mis te verstane ambitie en de vastberadenheid waarmee de BI-strategie wordt uitgevoerd lijkt dit terecht. In hoeverre ze ook als laatste op het lijstje overblijven zult u echter nog steeds zelf moeten bepalen.

Jos van Dongen

Jos van Dongen (jos@tholis.com) is onafhankelijk adviseur, auteur en spreker.